

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-03-03 Nr.
Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. kovo 1 d. 11.00–12.50 val. nuotoliniu būdu (pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas).

Posėdžio pirmininkė – Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkė.

Posėdžio sekretorė – Loreta Naraškevičienė, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Gyventojų apsaugos organizavimo skyriaus vyriausioji specialistė.

POSĖDŽIO DALYVIAI:

VESK nariai:

Giedrė Balčytytė, Vyriausybės kanclerė (komisijos pirmininkės pavaduotoja), Arvydas Anušauskas, krašto apsaugos ministras, Aušrinė Armonaitė, ekonomikos ir inovacijų ministrė, Evelina Dobrovolska, teisingumo ministrė, Simonas Gentvilas, aplinkos ministras, Saulius Greičius, PAGD direktorius, Simonas Kairys, kultūros ministras, Gabrielius Landsbergis, užsienio reikalų ministras, Kęstutis Navickas, žemės ūkio ministras, Monika Navickienė, socialinės apsaugos ir darbo ministrė, Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras, Gintarė Skaistė, finansų ministrė, Marius Skuodis, susisiekimo ministras, Jurgita Šiugždinienė, švietimo, mokslo ir sporto ministrė.

Kiti asmenys:

Darius Urbonas, Lietuvos Respublikos Prezidento patarėjas, Živilė Gudlevičienė, Ministro Pirmininko patarėja sveikatos apsaugos ir neįgaliųjų klausimais, Aistė Kairienė, Ministro Pirmininko patarėja švietimo, mokslo, inovacijų ir nevyriausybinių organizacijų klausimais, Dainius Kaunas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos (toliau – LRVK) Grėsmių valdymo ir krizių prevencijos grupės vadovas, Aistis Šimaitis, LRVK Projektų valdymo grupės projektų vadovas, Eglė Gasiūnaitė, LRVK vyriausioji patarėja teisės klausimais, Eglė Neciunskienė, LRVK Socialinės politikos grupės vadovė, Karolis Žemaitis, ekonomikos ir inovacijų ministrės patarėjas, Tomas Urban, LR Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Verslo aplinkos departamento direktorius, Vitalij Dmitrijev, vidaus reikalų viceministras, Darius Domarkas, LR Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) Viešojo saugumo politikos grupės vadovas, Lina Bučienė, VRM Viešojo saugumo politikos grupės patarėja, Lina Laurinaitytė – Grigienė, vidaus reikalų ministrės patarėja, Božena Zaborovska – Zdanovič, VRM Strateginės komunikacijos skyriaus patarėja, Mindaugas Kanapickas, PAGD direktoriaus pavaduotojas, Antanas Montvydas, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) vado pavaduotojas, Artūras Radvilas, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininko pavaduotojas operacijoms, Monika Mertinaitė, LR Krašto apsaugos ministerijos Gynybos politikos grupės vyresnioji patarėja, Sigitas Šliažas, kultūros ministro patarėjas, Živilė Simonaitytė, sveikatos apsaugos viceministrė, Rasa Kiūdytė, LR Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) vyriausioji patarėja, Loreta Ašoklienė, SAM Visuomenės sveikatos departamento Sveikatos stiprinimo skyriaus vedėja, Vytautas Šilinskas, socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Aušra Juodaitienė, LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Administravimo departamento direktorė,

Julius Lukošius, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kancleris, Lukas Dainoras švietimo, mokslo ir sporto ministrės patarėjas., Saulius Šuminas, VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus pavaduotojas.

POSĖDŽIO DARBOTVARKĖ:

1. COVID–19 epidemiologinės situacijos apžvalga.

Pranešėjai – SAM, LRVK atstovai.

2. Testavimo organizavimo ir įgyvendinimo galimybės.

Pranešėjas – SAM atstovas.

3. Karantino režimo užtikrinimo priemonių (kelių, oro/jūrų uostų, atlaisvintų veiklų kontrolės ir kt.) apžvalga.

Pranešėjai – Antanas Montvydas, VSAT vado pavaduotojas, Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras.

4. Kiti klausimai.

POSĖDŽIO EIGA:

Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, VESK pirmininkė, pasveikino posėdžio dalyvius, pristatė darbotvarkę.

Prieštaravimų dėl darbotvarkės nebuvo, posėdis pradėtas.

1. SVARSTYTA: COVID–19 epidemiologinės situacijos apžvalga.

Loreta Ašoklienė, vyriausioji epidemiologė, pristatė COVID–19 ligos (koronaviruso infekcijos) epidemiologinę situaciją pasaulyje, tame tarpe – Europos Sąjungos (toliau – ES) šalyse ir Lietuvoje.

Pasaulyje 7 savaitių laikotarpyje sergamumo kreivė buvo mažėjanti, tačiau praėjusią savaitę ji kiek vėl pradėjo augti. Mirčių kreivė jau 4 savaitę leidžiasi žemyn.

ES sergamumo rodikliai 2 paskutiniąsias savaites yra sustoję, mažėjimo kol kas nestebima. Pagal geografinį paplitimą situacija yra kiek pakitusi nei buvo prieš 2 savaites. Liga paplitusi netolygiai, 12-oje šalių sergamumo tendencija didėjanti. Pagal sergamumo duomenis, labiausiai paveiktos Čekija, Latvija, Estija, dalis Švedijos ir Slovakija. Lietuva šiame kontekste ES yra 15 vietoje, sergamumo rodiklis yra mažesnis nei vidutinis ES sergamumo rodiklis.

L. Ašoklienė, kalbėdama apie mutavusių variantų išplitimą, informavo, kad britiškoji viruso atmaina aptikta visose ES šalyse. Pietų Afrikos Respublikos viruso atmaina paplitusi mažiau (pačioje PAR, Belgijoje, Prancūzijoje ir Nyderlanduose), ir fiksuojama mažiau užsikrėtimo atvejų. Braziliškos mutacijos atvejai stebimi pavieniai, tačiau jau yra atkeliavę ir į ES šalis. Atkreiptas dėmesys, kad šalys nevienodai atlieka testavimą, ir yra nevienodos jo apimtys.

Kalbant apie situaciją Lietuvoje, L. Ašoklienė informavo, kad epideminė kreivė sustojusi, sergamumas šiek tiek didesnis nei keletą savaitių atgal. Šiuo metu sergamumo rodiklis siekia 251 (100 tūkst. gyv. per 14 d.), vasario 19 d. šis rodiklis buvo 240. Vidutinis atvejų skaičius per savaitę siekia 520 (vasario viduryje buvo 446). Teigiamų tyrimų testų dalis šiuo metu yra 7,3 proc. (kiek anksčiau buvo 7 proc.). Taigi, tiek sergamumo rodiklis, tiek teigiamų testų dalis yra nežymiai padidėjusi.

Mūsų šalyje kiek padidėjusios testavimo apimtys, tame tarpe ir simptominių atvejų testavimas. Per parą testuojama vidutiniškai 7 tūkst. atvejų. Tačiau, lyginant su ES šalyse atliekamų testavimų apimtimi, Lietuva yra 20 vietoje. Pagal teigiamų testų dalį ES esame 9 vietoje.

Kalbant apie situaciją atskirose savivaldybėse, šio metu yra 12 savivaldybių, kurios patenka į pilką ar juodą zoną (D scenarijų), ir 9 savivaldybės, patenkančios į geltonąją zoną. Blogiausia situacija Švenčionių r., Biržų r., Visagino, Vilniaus m., Rokiškio r., Marijampolės, Telšių r., Elektrėnų, Utenos r., Širvintų r. savivaldybėse. Geriausia – Pakruojo r., Mažeikių r., Šakių r., Kazlų Rūdos, Neringos, Pasvalio r., Akmenės r., Birštono, Šilalės r., Skuodo r. savivaldybėse.

Aptariant hospitalizuotus COVID–19 ligos atvejus ir atvejus pagal būklę, informuota, kad ligoninėse užimtų lovų skaičius išlieka stabilus (mažiau 1 tūkst.), reanimacijoje užimtose 85 lovos.

Taip pat mūsų šalyje mažėja mirčių skaičius. Lietuva pagal mirtingumo rodiklį ES yra 9 vietoje.

Apžvelgiant skiepavimo apimtį, informuota, kad Lietuvoje šiuo metu asmenų, paskiepytų pirma doze bendroje populiacijoje yra beveik 6 proc. Galimai imunitetą turinčių asmenų yra 9,6 proc.

Per praėjusią savaitę fiksuoti 31 įvežtiniai atvejai (prieš 2 sav. buvo apie 20). Daugiausiai (po 6 atvejus) įvežta iš Švedijos ir Vokietijos. Atkreiptas dėmesys į turistines kryptis, kuomet fiksuoti įvežtiniai atvejai iš Maldivų ir Jungtinių Arabų Emyratų. Taigi, išlieka naujų įvežtinių atvejų ir mutacijų rizika.

Lietuvoje praėjusią savaitę Kauno klinikose patvirtinta 11 naujų mutacijos atvejų. Dar 13 mutacijų nustatyta Santaros klinikose. Kol kas tai britiškoji mutacija. Informuota, kad nustatytą mutaciją vykdoma sustiprinta epidemiologinė priežiūra, kuri atliekama retrospektyviai, plečiamos tyrimų apimtys.

Aistis Šimaitis, LRVK Projektų valdymo grupės projektų vadovas, papildė SAM atstovės pranešimą. Informuota, kad sumažėjo savivaldybių, esančių juodoje zonoje, tačiau apie 30 savivaldybių situacija ženkliai pablogėjusi, ir atvejų skaičius kyla. Todėl šioms savivaldybėms reikalingas atskiras dėmesys.

Taip pat A. Šimaitis supažindino su protrūkių atvejais, kur per š. m. vasario mėn. fiksuota 2 ir daugiau susirgimų, tai – ikimokyklinio (59 atvejai) ir bendrojo vidurinio (52 atvejai) ugdymo įstaigose, trečioje vietoje (47 atvejai) – mažmenine prekyba nespecializuotose parduotuvėse, kuriose vyrauja maistas, gėrimai ir tabakas.

Pažymėta, kad auga gyventojų mobilumas ir atkreiptas dėmesys, kad iš visų britiškosios mutacijos atvejų, fiksuotų mūsų šalyje, 12 yra įvežtinių. Atkreiptas dėmesys į tendencijas kitose šalyse, kur po 6 savaitių nuo įvežimo į šalį mutavusio viruso atmaina gali tapti dominuojanti.

Apibendrinant, akcentuota, kad pandemijos pagreitis mūsų šalyje vis dar yra teigiamas.

VESK pirmininkė pasiteiravo dėl mutavusio viruso valdymo priemonių efektyvumo ir pakankamumo.

Pažymėta, kad, būtina plėsti testavimo apimtį. Apie tai plačiau ir išsamiau aptarta bei diskutuota sekančiame posėdžio klausime.

2. SVARSTYTA: Testavimo organizavimo ir įgyvendinimo galimybės.

Rasa Kiūdytė, SAM vyriausioji patarėja, supažindino su privalomo profilaktinio testavimo dėl COVID–19 taikymo galimybėmis. Informuota, kad pagal mūsų šalyje galiojantį teisinį reglamentavimą nenumatyta galimybė teikti sveikatos priežiūros paslaugas be asmens ar jo atstovo sutikimo. R. Kiūdytė detalčiau apžvelgė teisės aktų (LR Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 544 „Dėl darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamosiomis ligomis, sąrašo ir šių darbuotojų sveikatos tikrinimosi tvarkos patvirtinimo“ (toliau – LRV nutarimas Nr. 544) nuostatas. Atkreiptas dėmesys į pagrindinius reglamentavimo trūkumus. Taip pat VESK nariai supažindinti su siūlymais dėl galimo teisinio reglamentavimo tikslinimo.

Pažymėta, kad 2021 m. vasario 25 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro–valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimu Nr. V-384 buvo pakeistas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020 m. gegužės 29 d. sprendimas Nr. V-1336 „Dėl tikslinių ir profilaktinių tyrimų dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) organizavimo“ (toliau – OV sprendimas) ir išdėstytas nauja redakcija, kuris papildytas 10 naujomis grupėmis, kurioms turi būti atliekamas testavimas. Į galinčiųjų tirtis profilaktiškai dėl COVID–19 sąrašą pateko visi socialiniai darbuotojai, pedagogai ir dėstytojai, pareigūnai, kultūros atstovai, taip pat dėl koronaviruso profilaktiškai galės tirtis asmens sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai, jose dirbantys studentai ir savanoriai bei visi socialines

paslaugas teikiantys asmenys. Greičiau tirtis galės ir pareigūnai: pasieniečiai, policininkai, ugniagesiai gelbėtojai, viešojo saugumo, Finansinių nusikaltimų tyrimų ir Specialiųjų tyrimų tarnybų, Muitinės, Valstybės saugumo departamentų tarnautojai, tiesiogiai bendraujantys su žmonėmis, įkalinimo įstaigų bei jų ligoninių, strategiškai svarbių įmonių darbuotojai.

Atsižvelgiant į tai, SAM minėtą LRV nutarimą Nr. 544 siūlytų tikslinti tik įvertinus OV sprendimo pakankamumą bei atsižvelgiant į susirgimų skaičiaus augimą ir siūlymus dėl galimybės privalomo testavimo nustatymo.

Živilė Simonaitytė, sveikatos apsaugos viceministrė, atkreipė ministrų dėmesį į jų valdymo sritis patenkančias OV sprendime numatytas grupes, prašant užtikrinti sklandų sprendimo nuostatų įgyvendinimą.

VESK nariai diskutavo dėl privalomo testavimo būtinybės, galimybių ir finansavimo. Aptartos atskirų grupių testavimo ir skiepijimo apimtys. Akcentuotas testavimo apimčių plėtimas, kaip svarbi priemonė pandemijos valdymui.

Giedrė Balčytytė, Vyriausybės kanclerė, pasiūlė SAM parengti planą, kuriame aiškiai būtų išdėstytas testavimo algoritmas ir apimtys.

Buvo paliesta ir dezinformacijos tema ir jos keliamos rizikos vakcinacijos procesui. Akcentuotas kryptingos ir vieningos komunikavimo strategijos poreikis.

NUTARTA:

1. Pritarti tikslingumui, kad LRVK organizuotų ekspertinį formatą testavimo apimčių didinimo plano parengimui, kartu įvertinant ir testavimo privalomumo aspektus bei galimybes.

2. Pasiūlyti SAM VESK posėdyje pristatyti COVID–19 ir vakcinacijos komunikavimo strategiją.

Sprendimams pritarta bendru sutarimu.

3. SVARSTYTA: Karantino režimo užtikrinimo priemonių (kelių, oro/jūrų uostų, atlaisvintų veiklų kontrolės ir kt.) apžvalga.

Antanas Montvydas, VSAT vado pavaduotojas, priminė VESK dalyviams, kad nuo š. m. vasario 17 d. vykdoma sustiprinta nustatytų karantino režimo reikalavimų laikymosi kontrolė prie vidaus ES sienos su Lenkijos Respublika. Vidutiniškai per parą į Lietuvą ar per ją važiuoja apie 1400 transporto priemonių, kurių virš 80 proc. sudaro komerciniai vežėjai. Atvykstančius dėl karantino režimo reikalavimų laikymosi vidutiniškai patikrinama nuo 500 iki 600 asmenų per parą. Taip pat informuota, kiek per kontrolės vykdymo laikotarpį buvo patikrinta atvykstančių ir (ar) grįžtančių asmenų, kiek iš jų buvo pateikusių reikalaujamus duomenis, pateiktų duomenų faktinis atitikimas ir ar pateikti visi reikalaujami duomenys. Vidutiniškai praėjusią savaitę anketų neužsipildę buvo apie 62 proc. vykusiųjų. Iš viso nuo š. m. vasario 17 d. patikrinti 6 912 asmenų, iš jų QR kodų neturėjo 4 063 vykstantieji, tačiau anketas užpildė kontrolės vietose.

A. Montvydas informavo, kad oro/jūrų uostų sustiprintos medicininės–karantininės kontrolės vykdymui, buvo skirta 10 VSAT pareigūnų. Ataskaitiniu laikotarpiu per Klaipėdos valstybinį jūrų uostą atvyko 1085 asmenys (vidutiniškai 155 per parą). Per oro uostus atvyko 2900 asmenų (vidutiniškai 414 per parą).

Taip pat A. Montvydas informavo, kad VSAT pareigūnai padeda (organizuojant kontrolę ir koordinuojant veiksmus) Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie SAM vykdyti atsitiktinę atvykstančiųjų per pasienio kontrolės punktus asmenų sustiprintą nustatytų karantino režimo reikalavimų laikymosi kontrolę prie išorinių ES sienų su Baltarusijos Respublika ir Rusijos Federacija. Pažymėta, kad kontrolės vykdymo laikotarpiu (nuo š. m. vasario 22 d.) per išorės sieną atvyko 16136 asmenys (vidutiniškai po 2305 per parą).

Prie vidaus sienos su Latvijos Respublika dirbama įprastiniu režimu, tačiau vykdant migracijos kontrolės funkcijas, vykdoma ir karantino režimo reikalavimų kontrolė.

Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras, VESK posėdžio dalyvius supažindino su š. m. statistinių duomenų rodikliais, t.y. bendras nusikalstamumas sumažėjęs 20 proc. (lyginant su 2020 m. pirmais dviem mėnesiais), 27 proc. sumažėjęs sunkių ir labai sunkių nusikaltimų skaičius, taip pat mažėja turtinių nusikaltimų (ypač vagysčių). Nusikaltimų, kurie galimai siejasi su smurtu artimoje aplinkoje, sk. šiais metais panašus į praėjusių metų tą patį laikotarpį. Tačiau, anot R. Požėlos, nerimą kelia nužudymai (14 nužudymų per š. m. 2 mėnesius, 2020 m. per analogišką laikotarpį buvo 12 nužudymų).

Pažymėta, kad policijos pareigūnai surašo 94 proc. visų administracinių nusižengimų protokolų pagal ANK 45 str. (karantininiai pažeidimai). Dominuojantys pažeidimai – daugiau kaip 1 šeimos ūkio susibūrimai. Praėjusią savaitę surašyta 1138 protokolų, iš kurių 778 – dėl minėto pažeidimo.

Taip pat informuota, kad policijos pareigūnai nuolat vykdo socialinės erdvės stebėseną ir atitinkamai reaguoja į įvairaus pobūdžio informaciją. Pranešta, kad artimiausiu metu pradės veikti „Cyber“ policijos patrulis t. y. patruliavimas elektroninėje erdvėje.

Vykdamas karantino režimo užtikrinimo priemonių kontrolę, praėjusią savaitę prioritetas teiktas gyventojų pranešimams dėl galimų karantino pažeidimų, judėjimo tarp savivaldybių kontrolei, įmonių ir įstaigų karantininių reikalavimų kontrolei, saviizoliacijos reikalavimų laikymuisi. Padidintas dėmesys skirtas savivaldybėms, kuriose blogiausia epidemiologinė situacija, ir prekybos centrams. Taip pat teikta pagalba VSAT. Minėta policijos vykdoma veikla bus tęsiama ir toliau.

R. Požėla informavo, kad per š. m. vasario mėnesį nepraleista virš 3 tūkst. transporto priemonių, kurios vyko pažeisdamos nustatytas tvarkas į kitas savivaldybes, surašyta virš 5600 protokolų, patikrinta daugiau kaip 25 tūkst. saviizoliacijoje buvusių asmenų.

Atkreiptas dėmesys, kad pagal duomenis apie transporto priemonių judėjimą, judėjimas išlieka panašiai vienodas.

4. SVARSTYTA: Kiti klausimai.

A. Bilotaitė priminė, kad vairavimo egzaminų ir praktinio vairuotojų mokymo atnaujinimo klausimas jau buvo svarstytas 2021 m. kovo 15 d. VESK posėdyje, VESK atnaujinimo tikslingumui buvo pritarusi, ir pasiūlė įvertinti pasirengimą vairavimo egzaminų ir praktinio vairuotojų mokymo atnaujinimo, siekiant užtikrinti maksimalų saugumą.

Saulius Šuminas, VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus pavaduotojas, informavo, kad įmonė minėtam atlaisvinimui ir reikiamų reikalavimų laikymuisi yra pasirengusi – pasiruošta užtikrinti visus saugumo reikalavimus ir darbuotojų testavimą.

Marius Skuodis, susisiekimo ministras, kalbant apie praktinių vairavimo mokymų atnaujinimą, paminėjo vairavimo mokyklų pasirengimo veiklos atnaujinimui organizavimą, kartu atkreipė dėmesį į asmenų grupę, kurie praradę teisę vairuoti, tačiau vairuotojo pažymėjimas reikalingas darbui. Taip pat akcentavo vairavimo egzaminų ir praktinių vairuotojų mokymų atnaujinimo vienu metu aktualumą.

Plačiau diskutuota dėl vairavimo mokyklų pasirengimo užtikrinant karantino reikalavimus bei galimybės vykdyti išankstinius testavimus tiek vairavimo mokyklų darbuotojams, tiek klientams.

Vidaus reikalų ministrė,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkė

Agnė Bilotaitė